EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 5. 2022
COM(2022) 604 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Cypru na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Cypru na rok 2022

{SWD(2022) 604 final} - {SWD(2022) 640 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Cypru na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Cypru na rok 2022

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii[1], a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh[2], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241[3], ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieva k hospodárskej obnove a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a zároveň posilňuje odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Okrem toho prispieva aj k posilneniu udržateľných verejných financií a k podpore rastu a tvorby pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte. Maximálny finančný príspevok pre členský štát v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti [bol] aktualizovaný [XX.] júna 2022 v súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(2) Komisia 24. novembra 2021 prijala ročný prieskum udržateľného rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2022.

---

[1] Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

[2] Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

[3] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

Náležite zohľadnila spoločný záväzok k ďalšiemu vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv vyhláseného Európskym parlamentom, Radou a Komisiou 17. novembra 2017, opätovne potvrdený na sociálnom samite v Porte v máji 2021. Európska rada 25. marca 2022 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2022. Komisia 24. novembra 2021 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej určila Cyprus za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné hĺbkové preskúmanie[4]. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny, ktoré Rada prijala 5. apríla 2022, ako aj návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2022, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv, prijatý Radou 14. marca 2022.

(3) Invázia Ruska na Ukrajinu, ktorá nasledovala po globálnej pandémii, výrazne zmenila geopolitický a hospodársky kontext. Vplyv tejto inváze na hospodárstva členských štátov sa prejavil napríklad vyššími cenami energií a potravín a horšími vyhliadkami rastu. Vyššie ceny energií majú negatívny dosah predovšetkým na najzraniteľnejšie domácnosti, ktoré žijú v energetickej chudobe alebo sú ňou ohrozené. Okrem toho EÚ zažíva bezprecedentný prílev ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny. V tejto súvislosti bola 4. marca 2022 prvýkrát aktivovaná smernica o dočasnej ochrane[5], ktorou sa vysídleným osobám z Ukrajiny udeľuje právo na oprávnený pobyt v EÚ, ako aj prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave, trhu práce, zdravotnej starostlivosti, bývaniu a sociálnemu zabezpečeniu.

(4) Vzhľadom na rýchlo sa meniacu hospodársku a geopolitickú situáciu bude európsky semester v roku 2022 pokračovať v rozsiahlej koordinácii hospodárskych politík a politík zamestnanosti a zároveň sa bude vyvíjať v súlade s požiadavkami na vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako sa uvádza v ročnom prieskume udržateľného rastu na rok 2022. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa vykonávali prijaté plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány riešia všetky príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v cykloch semestra 2019 a 2020 alebo ich významnú podskupinu. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019 a 2020 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli revidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241, a to popri všetkých odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných do dátumu predloženia zmeneného plánu.

(5) Všeobecná úniková doložka je aktívna od marca 2020[6]. Komisia vo svojom oznámení z 3. marca 2021[7] vyjadrila názor, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať po celkovom posúdení stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v EÚ alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Zvýšená neistota a výrazné riziká horšieho než očakávaného

[4] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25).

[5] Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2022, s. 1).

[6] Oznámenie Komisie Rade o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu, Brusel, 20. 3. 2020, COM(2020) 123 final.

[7] Oznámenie Komisie Rade – Rok od vypuknutia pandémie COVID-19: reakcia fiškálnej politiky, Brusel, 3. 3. 2021, COM(2021) 105 final.

vývoja v súvislosti s hospodárskym výhľadom v kontexte vojny v Európe, bezprecedentných zvýšení cien energie a pokračujúcich narušení dodávateľských reťazcov si vyžadujú predĺženie všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu aj na rok 2023.

(6) V súlade s prístupom uvedeným v stanovisku Rady z 18. júna 2021 k programu stability na rok 2021 sa zámery fiškálnej politiky v súčasnosti najlepšie merajú ako zmena primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení), s vylúčením dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19, ale so započítaním výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, vo vzťahu k strednodobému potenciálnemu rastu[8]. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky a s cieľom posúdiť, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou, sa pozornosť venuje aj vývoju primárnych bežných výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19) a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov[9].

(7) Komisia 2. marca 2022 prijala oznámenie, ktoré obsahovalo všeobecné usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023 a ktorého cieľom bolo podporiť prípravu programov stability a konvergenčných programov členských štátov, a tým posilniť koordináciu politík[10]. Komisia konštatovala, že na základe makroekonomického výhľadu prognózy zo zimy 2022 bude v roku 2023 zrejme vhodné prejsť z podporných súhrnných zámerov fiškálnej politiky z rokov 2020 – 2022 na všeobecne neutrálne súhrnné zámery fiškálnej politiky, pričom treba pohotovo reagovať na vyvíjajúcu sa hospodársku situáciu. Komisia oznámila, že fiškálne odporúčania pre jednotlivé členské štáty na rok 2023 by mali byť aj naďalej diferencované, pričom by sa v nich mali zohľadňovať možné cezhraničné účinky presahovania. Komisia vyzvala členské štáty, aby usmernenia zohľadnili vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch. Komisia sa zaviazala, že bude pozorne monitorovať hospodársky vývoj a podľa potreby upraví svoje politické usmernenia, a to najneskôr v rámci jarného balíka semestra koncom mája 2022.

(8) Pokiaľ ide o fiškálne usmernenia poskytnuté 2. marca 2022, vo fiškálnych odporúčaniach na rok 2023 je zohľadnený zhoršený hospodársky výhľad, zvýšená neistota a ďalšie riziká horšieho než očakávaného vývoja, ako aj vyššia inflácia v porovnaní so zimnou prognózou. Na základe uvedených skutočností je v rámci fiškálnej reakcie nutné zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako aj prostredníctvom cielených a dočasných opatrení zachovať kúpnu silu najzraniteľnejších domácností s cieľom zmierniť vplyv zvýšenia cien energie a pomôcť obmedziť inflačné tlaky vyplývajúce z druhotných účinkov; fiškálna politika musí byť aj naďalej pružná, aby sa mohla prispôsobiť rýchlo sa meniacim okolnostiam, a musí byť diferencovaná v jednotlivých krajinách v závislosti od ich fiškálnej a hospodárskej situácie, a to aj z hľadiska vystavenia danej krajiny kríze a prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny.

---

8 Odhady týkajúce sa zámerov fiškálnej politiky a ich zložiek uvedené v tomto odporúčaní sú odhady Komisie založené na predpokladoch, z ktorých vychádza prognóza Komisie z jari 2022. Komisiou odhadovaný strednodobý potenciálny rast nepočíta s pozitívnym vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a ktoré môžu posilniť potenciálny rast.

9 Nie sú financované z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ.

10 Oznámenie Komisie Rade: Usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023, Brusel, 2. 3. 2022, COM(2022) 85 final.

(9) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Cyprus predložil Komisii 17. mája 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, efektívnosť, účinnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 20. júla 2021 prijala rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Cypru[11]. Uvoľnenie splátok je podmienené rozhodnutím Komisie prijatým v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, že Cyprus uspokojivo splnil príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(10) Cyprus predložil 5. mája 2022 svoj národný program reforiem na rok 2022 a 2. mája 2022 program stability na rok 2022 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali spoločne. V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2022 zohľadňujú aj polročné správy Cypru o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti.

(11) Komisia 23. mája 2022 uverejnila správu o Cypre na rok 2022[12]. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Cyprus dosiahol pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu prijatých Radou v rokoch 2019, 2020 a 2021, a na základe hodnotiacej tabuľky obnovy a odolnosti sa zhodnotilo vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Cyprom. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami vrátane výziev vyplývajúcich z invázie Ruska na Ukrajinu. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Cypru pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov EÚ v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

(12) Komisia vykonala v súvislosti s Cyprom hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 a jeho výsledky uverejnila 23. mája 2022[13]. Komisia dospela k záveru, že na Cypre existujú nadmerné makroekonomické nerovnováhy. Predovšetkým sa počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19 výrazne zhoršil veľký deficit bežného účtu, čo znamenalo dodatočné zaťaženie už aj tak vysokého zahraničného, verejného a súkromného dlhu, zatiaľ čo nesplácané úvery vo finančnom sektore sú aj napriek výraznému zníženiu naďalej vysoké.

(13) Cyprus 2. mája 2022 predložil svoj program stability na rok 2022. Rada preskúmala program stability Cypru na rok 2022 a jej stanovisko je zohľadnené najmä v odporúčaní 1 uvedenom ďalej.

(14) Rada 20. júla 2020 odporučila Cypru, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijal v rokoch 2020 a 2021 všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňoval fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií. Podľa údajov

[11] Vykonávacie rozhodnutie Rady z 20. júla 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Cypru (ST 10686/2021; ST 10686/2021 ADD 1).

[12] SWD(2022) 604 final.

[13] SWD(2022) 628 final.

overených Eurostatom sa deficit verejných financií Cypru znížil z 5,8 % HDP v roku 2020 na 1,7 % HDP v roku 2021. V rámci reakcie fiškálnej politiky Cyprus v roku 2021 podporoval obnovu hospodárstva, pričom objem dočasných núdzových podporných opatrení sa zvýšil z 3,6 % HDP v roku 2020 na 3,9 % HDP v roku 2021. Opatrenia, ktoré Cyprus prijal v roku 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, boli dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami. Podľa údajov overených Eurostatom bol verejný dlh v roku 2021 na úrovni 103,6 % HDP.

(15) Makroekonomický scenár, na ktorom sú založené rozpočtové prognózy v programe stability na rok 2022, je realistický. Vláda predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2022 zvýši o 2,7 % a v roku 2023 o 3,8 %. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá nižší rast reálneho HDP na úrovni 2,3 % v roku 2022 a 3,5 % v roku 2023, čo je spôsobené najmä očakávaným slabším zahraničným dopytom v prognóze Komisie, a teda negatívnym príspevkom čistého vývozu v porovnaní s miernym príspevkom uvádzaným v programe stability na rok 2022. Vláda vo svojom programe stability na rok 2022 očakáva, že Cyprus dosiahne v roku 2022 vyrovnanú rozpočtovú pozíciu a v roku 2023 rozpočtový prebytok vo výške 0,4 % HDP. V zlepšení v roku 2022 sa odzrkadľuje najmä ukončenie väčšiny núdzových opatrení. Podľa programu sa očakáva, že pomer verejného dlhu k HDP v roku 2022 klesne na 93,9 % a do roku 2023 klesne na 88,2 %. Na základe politických opatrení známych k dátumu uzávierky prognózy sa v prognóze Komisie z jari 2022 predpokladá, že deficit verejných financií bude v roku 2022 na úrovni 0,3 % HDP a v roku 2023 na úrovni 0,2 %. Ide o nižší deficit, než sú saldá predpokladané v programe stability na rok 2022, a to najmä v dôsledku konzervatívnejších prognóz daňových príjmov obsiahnutých v prognóze Komisie. V prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá zhruba podobný pomer dlhu verejnej správy k HDP, a to 93,9 % v roku 2022 a 88,8 % v roku 2023.

Na základe prognózy Komisie z jari 2022 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP v súčasnosti odhaduje na 2,6 %. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a môžu posilniť potenciálny rast Cypru.

(16) Vláda v roku 2022 postupne zrušila väčšinu opatrení prijatých v reakcii na krízu COVID-19, takže sa predpokladá, že objem dočasných núdzových podporných opatrení klesne z 3,9 % HDP v roku 2021 na 0,1 % HDP v roku 2022. Deficit verejných financií je ovplyvnený opatreniami prijatými na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvýšenia cien energie, ktoré sa v prognóze Komisie z jari 2022 odhadujú na 0,2 % HDP v roku 2022, pričom sa očakáva, že v roku 2023 sa postupne zrušia[14]. Tieto opatrenia zahŕňajú najmä sociálne transfery pre chudobnejšie domácnosti, zníženia nepriamych daní zo spotreby energie a stropy maloobchodných a veľkoobchodných cien. Tieto opatrenia boli oznámené ako dočasné. Ak však ceny energie zostanú zvýšené aj v roku 2023, niektoré z nich by sa mohli uplatňovať aj naďalej. Niektoré z týchto opatrení nie sú cielené, najmä zníženie sadzby dane z účtov za elektrinu pre domácnosti, zníženie cien spotrebiteľských taríf alebo zníženie spotrebných daní z ropy. Deficit verejných financií je ovplyvnený aj nákladmi na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny, pričom v prognóze

[14] Tieto údaje predstavujú úroveň ročných rozpočtových nákladov na uvedené opatrenia prijaté od jesene 2021, a to vrátane bežných príjmov a výdavkov, ako aj prípadných opatrení v oblasti kapitálových výdavkov.

Komisie z jari 2022 sa predpokladá, že v roku 2022 budú na úrovni 0,1 % HDP a v roku 2023 na úrovni 0,2 % HDP[15].

(17) Rada 18. júna 2021 odporučila, aby Cyprus[16] v roku 2022 zachoval podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a aby zachoval investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňoval fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte a aby súčasne zvyšoval investície s cieľom posilniť rastový potenciál.

(18) Na základe prognózy Komisie z jari 2022, ako aj informácií uvedených v programe stability Cypru na rok 2022 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2022 vo všeobecnosti neutrálne a dosiahnu úroveň +0,1 % HDP, zatiaľ čo Rada odporučila podporné zámery fiškálnej politiky[17]. Cyprus plánuje pokračovať v podpore obnovy tým, že bude využívať Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších investícií v súlade s odporúčaním Rady. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ k hospodárskej činnosti sa má v porovnaní s rokom 2021 zvýšiť o 0,7 % HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2022 predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,6 percentuálneho bodu[18]. Cyprus preto neplánuje zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Zároveň sa predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude v roku 2022 predstavovať vo všeobecnosti neutrálny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,2 percentuálneho bodu. V tejto projekcii je zahrnutý dodatočný vplyv opatrení na riešenie hospodárskeho a sociálneho dosahu zvýšenia cien energie (0,1 % HDP), ako aj náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP).

(19) V prognóze Komisie z jari 2022 sa uvádza, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 za predpokladu nezmenenej politiky predstavovať +0,1 % HDP[19]. Predpokladá sa, že Cyprus bude v roku 2023 naďalej využívať granty Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších investícií na podporu obnovy. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov Mechanizmu na podporu obnovy

---

15 Predpokladá sa, že do konca roka 2022 sa celkový počet vysídlených osôb z Ukrajiny prichádzajúcich do EÚ postupne zvýši na 6 miliónov, pričom ich geografické rozloženie je odhadnuté na základe veľkosti existujúcej diaspóry, relatívneho počtu obyvateľov prijímajúceho členského štátu a skutočného rozmiestnenia vysídlených osôb z Ukrajiny v rámci EÚ v marci 2022. Pokiaľ ide o rozpočtové náklady na osobu, odhady vychádzajú z mikrosimulačného modelu Spoločného výskumného centra Komisie s názvom Euromod, pričom sa zohľadňujú tak peňažné transfery, na ktoré ľudia môžu mať nárok, ako aj vecné dávky, ako je vzdelávanie a zdravotná starostlivosť.

16 Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Cypru na rok 2021 (Ú. v. EÚ C 304, 29.7.2021, s. 58).

17 Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov je vyšší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku; kladné znamienko ukazovateľa naopak znamená, že rast primárnych výdavkov je nižší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na reštriktívnu fiškálnu politiku.

18 Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať neutrálny príspevok vo výške 0,0 percentuálneho bodu HDP.

19 Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov je vyšší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku; kladné znamienko ukazovateľa naopak znamená, že rast primárnych výdavkov je nižší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na reštriktívnu fiškálnu politiku.

a odolnosti a iných fondov EÚ k hospodárskej činnosti sa má v porovnaní s rokom 2022 zvýšiť o 0,3 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,1 percentuálneho bodu[20]. Zároveň sa predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať vo všeobecnosti neutrálny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,1 percentuálneho bodu. Zahŕňa to vplyv postupného rušenia opatrení na riešenie zvýšených cien energie (0,2 % HDP) a ďalšie náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP).

(20) V programe stability na rok 2022 sa očakáva, že prebytok verejných financií sa bude postupne zvyšovať, a to na 1,5 % HDP v roku 2024 a na 1,7 % HDP do roku 2025. Deficit verejných financií má teda v horizonte programu zostať pod úrovňou 3 % HDP. V týchto prognózach sa predpokladá zníženie určitých verejných výdavkov, najmä dotácií, a obmedzenie rastu iných výdavkov vrátane medzispotreby a naturálnych sociálnych transferov. Po dosiahnutí vrcholu v roku 2022 sa predpokladá aj pokles verejných investícií vyjadrených ako percentuálny podiel HDP. Podľa programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa bude do roku 2025 znižovať, a to konkrétne na 81 % v roku 2024 a na 76,7 % v roku 2025. Na základe analýzy Komisie sa zdá, že riziká v oblasti udržateľnosti dlhovej služby sú v strednodobom horizonte stredné.

(21) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Tieto reformy a investície prispievajú k riešeniu všetkých hospodárskych a sociálnych výziev uvedených v odporúčaniach pre danú krajinu, ktoré Rada v rámci európskeho semestra v rokoch 2019 a 2020 adresovala Cypru, alebo ich významnej podskupiny, ako aj k plneniu všetkých odporúčaní pre danú krajinu vydaných pred dátumom prijatia plánu. Týkajú sa najmä verejných financií a zdravotnej starostlivosti, trhu práce a sociálnej politiky, vzdelávania a zručností, verejných a súkromných investícií a zelenej a digitálnej transformácie, ako aj štrukturálnych reforiem zameraných na zlepšenie fungovania verejného sektora, boj proti korupcii a uľahčenie znižovania objemu nesplácaných úverov v bankovom sektore.

(22) Očakáva sa, že vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Cypru prispeje k ďalšiemu pokroku v oblasti zelenej a digitálnej transformácie. Opatrenia na podporu cieľov v oblasti klímy predstavujú na Cypre 41 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu, zatiaľ čo opatrenia na podporu digitálnych cieľov predstavujú 23 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu. Plnohodnotné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti v súlade s príslušnými míľnikmi a cieľmi pomôže Cypru rýchlo sa zotaviť z dôsledkov krízy COVID-19 a zároveň posilní jeho odolnosť. Pre úspešné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti, ako aj iných hospodárskych politík a politík zamestnanosti, ktoré presahujú rámec plánu, je naďalej dôležité systematické zapojenie sociálnych partnerov a iných príslušných zainteresovaných strán, ktorým sa má zabezpečiť všeobecná zodpovednosť za celkový program v danej oblasti politiky.

[20] Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

(23) Cyprus 30. decembra 2021 predložil partnerskú dohodu a ostatné programové dokumenty politiky súdržnosti[21]. V súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021 musí Cyprus pri programovaní fondov politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 zohľadniť príslušné odporúčania pre danú krajinu. Predstavuje to predpoklad na zlepšenie účinnosti a maximalizáciu pridanej hodnoty finančnej podpory, ktorá sa má získať z fondov politiky súdržnosti, ako aj podporu koordinácie, komplementárnosti a koherentnosti medzi týmito fondmi a inými nástrojmi a fondmi Únie. Úspešné vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj programov politiky súdržnosti závisí aj od odstránenia prekážok brániacich investíciám na podporu zelenej a digitálnej transformácie a vyváženého územného rozvoja.

(24) Nad rámec hospodárskych a sociálnych výziev, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti, Cyprus čelí ďalšej výzve v súvislosti so správou a riadením štátom vlastnených subjektov. Systém správy a riadenia vykazuje nedostatky, pokiaľ ide o medzinárodné normy (napr. usmernenia Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj o správe a riadení štátom vlastnených subjektov a súbor nástrojov Svetovej banky pre správu a riadenie štátom vlastnených subjektov), čo má zaťažujúci vplyv na produktivitu Cypru a podnikateľské prostredie. K vyššej efektívnosti a účinnosti štátom vlastnených subjektov by prispela najmä lepšia transparentnosť a vyššia zodpovednosť za finančnú výkonnosť a verejné ciele. Rovnaký prínos by malo zavedenie najlepších postupov, ako je postup nominácie členov riadiacich orgánov štátom vlastnených subjektov na základe zásluh a presunutie funkcie vlastníctva štátom vlastnených subjektov z politicky orientovaných ministerstiev na špecializovaný ústredný orgán. Otvorením komerčne životaschopných trhov, na ktorých majú štátom vlastnené subjekty v súčasnosti dominantné postavenie (napr. trhu s obnoviteľnými zdrojmi energie), by sa zvýšila efektívnosť týchto trhov, urýchlila by sa zelená a digitálna transformácia a prispelo by sa k diverzifikácii hospodárstva. Prijatím opatrení týkajúcich sa štátom vlastnených subjektov by sa zvýšila účinnosť správy a riadenia na Cypre a trh by sa stal pre miestne a zahraničné podniky spravodlivejším a transparentnejším. Je to aj v súlade s cieľmi dlhodobej stratégie pre Cyprus a akčným plánom, ktorý ju podporuje (v oblasti iniciatívy „modernizovania štátom vlastnených podnikov a vytvorenia správnych stimulov pre inovácie a efektívnosť“). Politiky zamerané na zlepšenie správy a riadenia štátom vlastnených subjektov môžu viesť k zníženiu verejného dlhu, keďže lepšou správou a riadením štátom vlastnených subjektov by sa zvýšila efektívnosť verejného sektora. Môže to zároveň pomôcť zlepšiť podnikateľské prostredie a zvýšiť potenciálny rast.

(25) Vzhľadom na mandát hláv štátov, resp. predsedov vlád EÚ, ktorý je stanovený vo vyhlásení z Versailles, je cieľom plánu REPowerEU čo najskôr ukončiť závislosť Európskej únie od dovozu fosílnych palív z Ruska. Na tento účel sa v dialógu s členskými štátmi určujú najvhodnejšie projekty, investície a reformy na vnútroštátnej a regionálnej úrovni a na úrovni EÚ. Cieľom týchto opatrení je znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív a prejsť na dovoz fosílnych palív z iných krajín, než je Rusko.

[21] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

(26) Ďalšie napredovanie pri uvoľňovaní plného potenciálu obnoviteľných zdrojov energie na Cypre by sa mohlo urýchliť, najmä ďalším zjednodušením postupov udeľovania povolení a ďalším investovaním do solárnych zariadení. Cyprus v súčasnosti nepoužíva plyn, ale ropa predstavuje 85,6 % jeho energetického mixu. Vzhľadom na značne kolísajúce ceny energie na svetových trhoch je pre udržateľnosť cyperského hospodárstva rozhodujúce znížiť jeho veľkú závislosť od ropy. Hoci sú dodávky ropy plne závislé od dovozu, len 1 % dovozu ropy pochádza z Ruska, čo je výrazne pod priemerom EÚ 23 %[22]. S cieľom diverzifikovať dodávky energie a znížiť závislosť od dovozu by bolo pre Cyprus prospešné urýchliť rozvoj infraštruktúry určenej na dovoz plynu, ktorá je kompatibilná s vodíkom, ako aj ďalších prepojení elektrických sietí, ktoré by uľahčili rozširovanie obnoviteľných zdrojov energie. Pri nových investíciách do infraštruktúry a sietí na rozvod plynu by sa malo podľa možnosti dbať na ich odolnosť voči budúcim zmenám, aby sa mohli v budúcnosti preorientovať na udržateľné palivá a stať sa tak dlhodobo udržateľnými. Okrem toho by sa mohli rozšíriť a urýchliť politiky energetickej efektívnosti, a to aj v doprave, s cieľom spomaliť rast spotreby energie, ktorá je výrazne nad priemerom EÚ. Očakáva sa, že opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti pomôžu riešiť aj energetickú chudobu, ktorej čelí vysoký podiel obyvateľstva (20,9 %), a to aj prostredníctvom primeraného využívania fondov politiky súdržnosti. Na to, aby Cyprus dosiahol súlad s cieľmi balíka „Fit for 55“, bude potrebné ďalšie zvýšenie ambícií, pokiaľ ide o znižovanie emisií skleníkových plynov a zvýšenie využívania energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti.

(27) Hoci zrýchlenie prechodu ku klimatickej neutralite a odklonu od fosílnych palív bude mať v niektorých odvetviach za následok značné náklady na reštrukturalizáciu, Cyprus môže v rámci politiky súdržnosti využiť Mechanizmus spravodlivej transformácie, aby zmiernil sociálno-ekonomický dosah tohto prechodu v najviac zasiahnutých regiónoch. Cyprus môže okrem toho využiť Európsky sociálny fond plus na zlepšenie pracovných príležitostí a posilnenie sociálnej súdržnosti.

(28) Rada na základe posúdenia Komisie preskúmala program stability na rok 2022 a jej stanovisko[23] je zohľadnené v odporúčaní 1, ktoré je uvedené ďalej.

(29) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada odporučila, aby členské štáty eurozóny aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti prijali opatrenia, ktorými vykonajú odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny. V prípade Cypru je to zohľadnené najmä v odporúčaniach 1 a 2 uvedených ďalej.

(30) Rada na základe hĺbkového preskúmania, ktoré uskutočnila Komisia, a tohto posúdenia preskúmala národný program reforiem na rok 2022 a program stability na rok 2022. Jej odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú zohľadnené v ďalej uvedených odporúčaniach 1, 2, 3 a 4. Odporúčania 1 a 2 prispievajú aj k plneniu odporúčaní pre eurozónu, predovšetkým prvého a štvrtého z nich. Fiškálne politiky uvedené v odporúčaní 1 pomáhajú okrem iného riešiť nerovnováhy spojené s vysokou úrovňou verejného dlhu. Politiky uvedené v odporúčaní 2 pomáhajú okrem iného riešiť nerovnováhy spojené s vysokým súkromným dlhom, a to obmedzením nadmerného získavania úverov v súkromnom

[22] Eurostat (2020), podiel dovozu z Ruska na celkovom dovoze zemného plynu, ropy a čierneho uhlia. Pokiaľ ide o priemer EÚ27, celkový dovoz je založený na dovoze z krajín mimo EÚ27. V prípade Cypru celkový dovoz zahŕňa obchod v rámci EÚ. Ropa zahŕňa surovú ropu a rafinované ropné produkty.

[23] Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

sektore. Riešia aj nerovnováhy spojené s vysokým verejným dlhom a deficitom bežného účtu, a to diverzifikáciou hospodárstva, ako aj nerovnováhy spojené s vysokým objemom nesplácaných úverov. Politiky uvedené v odporúčaní 3 pomáhajú okrem iného riešiť nerovnováhy spojené s vysokým verejným dlhom zvýšením efektívnosti verejnej správy a dlhodobého rastu a nerovnováhy spojené so súkromným a zahraničným dlhom zvýšením dlhodobého rastu. Politiky uvedené v odporúčaní 4 pomáhajú okrem iného riešiť zraniteľné miesta spojené s vysokým zahraničným dlhom z dlhodobého hľadiska,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Cyprus v rokoch 2022 a 2023 prijal opatrenia s týmto cieľom:

1. v roku 2023 zabezpečiť, aby bol rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi politiky, pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora pre domácnosti a firmy, ktoré sú najviac ohrozené zvýšením cien energie, a pre ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny; byť pripravený prispôsobiť súčasné výdavky vyvíjajúcej sa situácii; zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, a to aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, RePowerEU a iných fondov EÚ; v období po roku 2023 uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií;

2. pokračovať vo vykonávaní svojho plánu obnovy a odolnosti v súlade s míľnikmi a cieľmi uvedenými vo vykonávacom rozhodnutí Rady z 28. júla 2021; urýchlene dokončiť rokovania s Komisiou o programových dokumentoch politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027, aby sa mohli začať uplatňovať;

3. prijať opatrenia na zlepšenie správy a riadenia štátom vlastnených subjektov v súlade s medzinárodnými normami;

4. znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív a ďalej diverzifikovať dodávky energie urýchlením zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, najmä ďalším zjednodušením postupov udeľovania povolení a rozširovaním fotovoltiky; rozvíjať energetické prepojenia so susednými krajinami a zároveň rozširovať a urýchľovať opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti, a to aj v odvetví dopravy.

V Bruseli

Za Radu
predseda